Ч. 222 Недѣля 15 (3) жовтня 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль гр. кат. святъ) о 5 3/4 годинѣ по полудни.

Редакція и Адмінїстрація улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи неопечатанї вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Передплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Старостяхъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на четверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на четверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Рада державна.

2. Засѣданє Палаты пословъ зъ дня 13 жовтня 1893.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты пословъ предложивъ пос. Барайтеръ проектъ выборчій, после котрого мала бы бути утворена нова кляса выборцѣвъ, робôтниковъ, обовязаныхъ забезпечувати ся на случай недуги, а котрї мали бы право выбирати 20 пословъ, черезъ що загальне число пословъ збôльшилось бы до 373. Зъ тыхъ 20 новыхъ мандатôвъ припало бы найбôльше на Чехію, бо ажь 5, на Долѣшну Австрію 4, на Галичину зъ Буковиною, на Стирію и Мораву по 2, а на прочї краѣ по одному. Першї выборы мали бы вôдбути ся въ три мѣсяцѣ по оголошеню закона. Чинне право выборче мали бы тї, що належать до касы хорыхъ цѣлый рôкъ безъ перервы. Коли якійсь робôтникъ занятый єсть въ такôмъ предприємствѣ, котре єсть чиннымъ лишь черезъ якусь часть року, то выстане до управненя выборчого, коли вôнъ пôдчасъ цѣлои кампаніѣ того предприємства належавъ до касы хорыхъ.

Правительство предложило разомъ зъ мотивами цѣсарске розпоряджене зъ 23 серпня въ справѣ запомоги державнои въ сумѣ 240 тысячь зр. для потерпѣвшихъ вôдъ повени околиць Галичины, Буковины и Тиролю.

Молодоческій посолъ Енґель интерпелювавъ президію въ справѣ непомѣщеня въ стенографічнôмъ протоколѣ нарадъ Палаты ческои мовы Вашатого.

Президентъ Хлюмецкій заявивъ, що не дасть ся спонукати покинути дотеперѣшну практику, уживану вôдъ 30 лѣтъ. Лѣвиця плескала при тыхъ словахъ, а мѣжь Молодочехами бувъ неспокôй. П. Енґель обѣцявъ поставити формальне внесенє зъ спростованє протоколу зъ послѣдного засѣданя.

П. Піче здававъ справу зъ просьбы суду въ Задарѣ, котрый просивъ о дозвôлъ выступити зъ процесомъ противъ посла Біянкініого, яко редактора часописи Narodni list, обжалованого о образу чести. Справоздавець внѣсъ, щобы Палата не пристала на просьбу задарского суду и щобы вôзвала Міністерство справедливости до внесеня зъ уряду зажаленя неважности противъ судовои постановы, котрою зарядженo переслуханє посла Біянкініого безъ дозволу Палаты. Внесенє принято.

Вôдтакъ слѣдувало перше читанє правительственного предложеня о выимковôмъ станѣ въ Празѣ. До бесѣды contra записали ся: Аймъ, Барайтеръ, Сляма, Біянкіні, Кавніцъ, Пачакъ, Кайцль, Пурґартъ, Шнайдеръ и Вашатый.

Першій промовивъ Аймъ. Оголошенє выимкового стану то по его думцѣ замкненє білянсу угодовои еры. Вина за теперѣшный настрôй ческого народу паде не лишь на теперѣшне правительство, але й на давнѣйшї епохи вѣденьскои штуки правленя. Таффе держить ся нинѣ такои засады, яку ганьбивъ тому десять лѣтъ. (Браво зъ лавъ молодоческихъ). Выимковый станъ истнує навѣть тамъ въ Чехахъ, де єго формально не заведено. Законъ прасовый властиво знесено.

Пос. Барайтеръ (нѣмецкій народовець) похваливъ промову Айма и старавъ ся доказати, що правительство въ своихъ мотивахъ не навело анѣ одного факту и ужило лишь смѣлыхъ загальниковъ. Партія бесѣдника не згодилась бы нѣколись на то, щобы и такъ вже обмежена свобода прасы, товариствъ и зборôвъ була ще бôльше обмежена и щобы знесено суды присяжнї. За помочею розпорядженя зъ 1854 р. заведено и такъ въ цѣлôй Австріи малый станъ облоги. Наконець заявивъ бесѣдникъ именемъ своєи партіѣ, що буде голосувати противъ розпорядженя правительства зъ дня 12 вересня.

Пос. Сляма (Молодочехъ) критикувавъ мотивы правительства въ справѣ заведеня стану выимкового въ Празѣ и старавъ ся доказати, що правительство хоче при помочи стану выимкового утворити въ Чехахъ нову партію, котру можна бы ужити якъ машину до голосованя.

Пос. Гайльсберґъ заявивъ именемъ нѣмецкои лѣвицѣ: Моя партія возьме пôдъ розвагу поясненя, якї дасть правительство въ комісіи що до застановленя конституціѣ, однакъ заявляє вже нинѣ, що робить правительство одвѣчальнымъ за достойнї пожалованя обставины, до якихъ довело черезъ хибну политику въ Чехіи. Крôмъ того осуджуємо при сêй нагодѣ рѣшучо неприязнї стремленя, котрыхъ доказъ дало правительство въ послѣдныхъ часахъ супротивъ интересôвъ и политичного круга посѣданя стану мѣщаньского и селяньского въ загалѣ а спеціяльно нѣмецкого народу.

Пос. Біянкіні протестувавъ противъ караня цѣлого народу выимковымъ станомъ, въ наслѣдокъ чого вôддає ся нарôдъ на ласку и неласку поліціѣ. — Пос. Люеґеръ промавлявъ также противъ розпорядженя правительства и зъ насмѣхомъ обговорювавъ заявленє лѣвицѣ, котре предложено Палатѣ зъ театральнымъ ефектомъ по двохъ довѣрочныхъ засѣданяхъ. Бесѣдникъ доказувавъ, що выимковый станъ въ Празѣ заведено выключно въ интересѣ лѣвицѣ, котра остаточно буде за нимъ голосувати. Бесѣдникъ поликувавъ ся на примѣръ Мадярôвъ, котрї также при каждôй нагодѣ не хотять пошанувати цѣсарского прапора и арміѣ; за то мають они все а дусять вѣрныхъ

---

1)

О ТЫХЪ, ЩО ПИШУТЬ,

и тыхъ, що читають.

(Добре знати селянамъ и мѣщанамъ.)

О тыхъ, що пишуть?... То се о кôмъ буде мова? о писаряхъ громадскихъ, чи о якихъ иншихъ урядникахъ, що мають зъ перомъ та зъ чорниломъ до дѣла? Нѣ, то не о такихъ писаряхъ буде мова, що по урядахъ перомъ воюють, а о иншихъ. Такими писарями въ урядахъ можуть всѣ бути, коли навчать ся, а такими, про якихъ я вамъ хочу казати, може бути тôлько той, кому Богъ давъ добру голову и талантъ, котрого не навчишь ся, якъ его зъ роду нема. Тамтї писарѣ также важнї, бо неразъ якъ запишуть перомъ, то не вытягнешь и воломъ, але тї, про котрыхъ буде мова, то ще важнѣйшї, бо они якъ що мудре напишуть, то то йде на честь и славу народу. Значить: о тыхъ, що книжки пишуть, а также и тыхъ, що ґазеты выдають, хочу я нинѣ сказати кôлька слôвъ. Розумѣє ся, не помину и тыхъ, що читають книжки, бо щожь по книжцѣ, коли єѣ нѣхто не читає?

Якъ то єсть у иншихъ народôвъ?

Були часы, що люде безъ книжокъ та безъ ґазетъ обходили ся, бо й не вмѣли книжокъ друкувати и не вмѣли читати. Але теперь є вже такї народы, отъ якъ Нѣмцѣ або Анґлійцѣ, що у нихъ найбѣднѣйшій вмѣє читати. За остатный ґрейцарь купує собѣ ґазетку и читає єѣ и знає, що въ свѣтѣ дѣє ся. Люде дôйшли вже до того, що якъ безъ хлѣба не можуть обôйти ся, такъ не можуть теперь жити и безъ книжки або ґазеты. Дуръ ихъ чѣпає ся, коли все тôлько мусять думати о хлѣбѣ насушнôмъ, а не мають нѣякои розрады; тому каждый Нѣмець або Чехъ або такій робôтникъ анґлійскій радо читає у вôльнôмъ часѣ ґазеты и книжки, бо то єсть розрывка и користна и Богу мила. То се такъ бувае у иншихъ народôвъ, а у насъ якъ?

Почекайте, скажу, якъ и въ насъ, та впередъ радъ бы-мъ ще дещо сказати отъ хочь бы про Анґлійцѣвъ, бо то кажуть: нема лѣпшои науки, якъ зъ прикладу.

Приповѣдають, що всѣ на свѣтѣ часописи разомъ зъ тыми, що ихъ пишуть, то то є окрема держава, що всѣхъ иншихъ за чубъ водить — така у неи сила. Ще въ роцѣ 1831 анґлійскій льордъ (великій панъ) Ліндгорстъ казавъ до другого льорда Гренвіля, що Барнеръ, редакторъ ґазеты Times (читає ся „Таймсъ"), найважнѣйшій чоловѣкъ въ цѣлôй державѣ. Такъ казали тому звышь 60 лѣтъ, а й теперь не кажуть инакше. Недавно справляли собѣ денникарѣ въ Лондонѣ бенкетъ и на тôмъ бенкетѣ льордъ Росберрі сказавъ: „Часописи нашого (анґлійского) краю вчать політикôвъ розуму и заразомъ высказують, що нарôдъ думає. Анґлійскї денникарѣ могли бы смѣло сказати, що у нихъ така засада: Будь справедливымъ и не бôй ся нѣчого; — бо й справдѣ анґлійскї ґазеты своєю справедливостію и вôдвагою перевысшили всѣ ґазеты на свѣтѣ".

Въ Анґліи нема маленькихъ ґазетъ, лишь самї великї, або навѣть величезнї. За якихъ пять нашихъ ґрейцарôвъ найбѣднѣйшій зарôбникъ має що дня вôсѣмь великихъ сторôнъ выразного и гарного друку на ладнôмъ папери, де мѣстять ся всѣ новины, що телеґрафъ поприносивъ зъ цѣлого свѣта за послѣдну добу. Є тамъ новинки и політичнї и літератскї, торговельнї и фінансовї, промысловї и кольоніяльнї — все упорядковане и вôдповѣдно пояснене. Хочь анґлійскї часописи не мають такъ мало передплатниковъ, якъ нашї, лише сотки тысячѣвъ (на прикладъ ґазета Standard має 300.000 передплатниковъ), то зъ тыхъ робôтницкихъ кôлькохъ ґрейцарôвъ не могли бы удержати ся. И справдѣ, они жиють не зъ передплатъ, а за грошѣ вôдъ купцѣвъ за оголошеня и рекламы. Все удержує ся зъ рекламы: и тї що пишуть ґазету и тї, що друкують єѣ та розсылають по свѣтѣ. И видко, що и купцѣ и редакціѣ выходять на тôмъ добре, коли такъ себе спомагають.

Всѣ головнї часописи лондоньскї (въ

династіи Нѣмцѣвъ, Славянъ и Румунôвъ. Правительство говорить о загроженю въ Празѣ безпечности особы, церкви и власности. Що до особы, то причина хиба въ тôмъ, що Пленера не допущено до Праги. Релѓія католицка не потребуе шукати охороны въ станѣ выимковôмъ. Що до безпечности майна, то треба хиба было оголосити станъ выимковый на біржахъ, щобы тѣ не обдирали христіянъ. Колибъ не реформа выборча, то лѣвиця зъ радостію приняла бы станъ выимковый. Бесѣдникъ казавъ, що любивъ ґр. Таффого, доки той не вдававъ ся зъ лібералами, але коли до нихъ зблизивъ ся, то вôнъ (Люеґеръ) видѣвъ, що ґр. Таффе вже пропавъ. Люеґеръ закôнчивъ свою бесѣду бажанємъ, щобы лѣвиця пôдъ тягаромъ выимковыхъ законôвъ пропала на вѣки.

Опôсля промавлявъ ще пос. ґр. Кавніцъ а вôдтакъ закрыто засѣданє и назначено слѣдуюче на второкъ.

Проектъ реформы выборчои.

Предложеный на першôмъ засѣданю Палаты пословъ проектъ реформы выборчои до Рады державнои звучить дословно:

Артикулъ І.

До §. 9-ого ординаціѣ выборчои зъ 2 цвѣтня 1873 пôсля укладу закона зъ 4 жовтня 1881 будуть доданѣ слѣдуючѣ постановы яко § 9 a, § 9 b, § 9 c, и § 9 d.

§. 9 a. Крôмъ тыхъ особъ, котрымъ пôсля постановъ §. 9 ординаціѣ выборчои до Рады державнои пôсля закона зъ 4 жовтня 1882 прислугуе право выборче, прислугуе оно въ куріи мѣстъ и громадъ сѣльскихъ ще тымъ австрійскимъ горожанамъ, котрѣ попри выповнюванє загальныхъ условій для управненыхъ до выбору (§. 9 al. 1), 1) стояли передъ неприятелемъ взглядно суть управненѣ носити медаль военный або придбали собѣ цертіфікатъ для выслуженыхъ пôдофіцирôвъ пôсля закона зъ 19 цвѣтня 1872, або 2) можуть выказати ея вымаганымъ доказомъ образованя (§. 9 b) якъ такожь, що выповнили въ своѣмъ часѣ и правильно обовязокъ бранки войсковои (§. 9 c), зъ застереженємъ выимокъ згаданыхъ параґрафôвъ и выповненя прочихъ условій того закона (§. 9 б).

Управненымъ до выбору пôсля того параґрафу, прислугуе право выборче въ тôй громадѣ, де мешкають.

§. 9 b. Вымаганымъ доказомъ образованя выкаже ся той, хто докаже, що знае читати и писати въ однôмъ зъ краевыхъ языкôвъ, уживаныхъ въ королѣвствахъ и краяхъ заступленыхъ въ Радѣ державнôй.

Той доказъ переведутъ особы, котрѣ покôнчили школу народну вже пôсля закона зъ 14 мая 1869, выказавши ся свѣдоцтвомъ покôнченя школы, а выставленымъ вôдъ заряду народнои школы публичнои або маючои право публичности, коли въ тôмъ свѣдоцтвѣ нота за читанє и писанє есть бодай „достаточна". Свѣдоцтвомъ школы выдѣловои, або школы высшои вôдъ народнои школы заступае ся згаданый доказъ. Коли же хто не може въ сей спосôбъ перевести доказу, то мае право подати сей доказъ въ такій спосôбъ," що знае добре написати передъ комісією просьбу о признанє права пôсля уложенои зъ горы формулы. Та комісія мае складати ся зъ начальника громады (бурмістра) тои мѣсцевости, де мешкае просячій о право выборче, або зъ заступника, вызначеного начальникомъ громады, зъ управителя школы народнои и зъ одного члена громады, знаючого писати а вызначеного начальникомъ громады. Коли комісія набере пересвѣдченя, що стараючій ся о право выборче знае читати и писати, то мае выставити ему того рода потвердженє, що вôнъ пôддавъ ся въ означенôмъ дни испытови передъ пôдписаною комісією и признаный за знаючого читати и писати. Се потвердженє заступае такожь доказъ образованя и для слѣдуючихъ выборôвъ.

Вôдъ доказу образованя суть увôльненѣ тѣ, котрѣ були въ вѣцѣ обовязуючôмъ до школы, передъ правосильностію закона зъ 14 мая 1869 р.

§. 9 c. Доказъ, що выповнено въ часъ и правильно обовязокъ бранки, переводить ся свѣдоцтвомъ власти войсковои, взглядно власти политичнои. Увôльненѣ вôдъ того доказу всѣ тѣ, котрѣ ще передъ правосильностію закона войскового зъ 5 грудня 1868 р. були у вѣцѣ обовязуючôмъ до бранки.

§. 9 d. Прочимъ въ §. 9 уст. 2, згаданымъ услôвямъ вôдповѣдае той, хто передъ розписанємъ выборôвъ замешкалый вже шесть мѣсяцѣвъ въ округѣ выборчôмъ и або a) не маючи права выборчого пôсля §. 9, мае платити безпосередный податокъ державный, або b) выкаже книжочкою робôтничою або службовою, взглядно иншими документами, выставлеными або потверджеными вôдъ властей, що есть стало занятый въ якôмсь означенôмъ званю.

Артикулъ II.

§. 19, 27 и 42 ординаціи выборчои до Рады державнои тратять обовязуючу силу и мають звучати:

§. 19. Выбираными на пословъ до Рады державнои, а именно въ каждôмъ зъ краѣвъ коронныхъ, репрезентованыхъ въ Радѣ державнôй можуть бути тѣ мужчины, котрѣ бодай вôдъ трохъ лѣтъ мають право австрійского горожаньства, котрѣ укôнчили 30 рôкъ житя и въ однôмъ зъ краѣвъ суть управненѣ до выбору (§§. 9, 9 a, 9 b, 9 c, 9 d) або можуть бути выбранѣ до сойму краевого.

§. 27. Скоро листа выборцѣвъ великои посѣлости (найбôльше оподаткованѣ) и листа выборцѣвъ мѣскихъ по рѣшеню реклямацій буде усталена, выдасть выборцямъ бôльшои посѣлости шефъ краю, выборцямъ мѣстъ начальникъ безпосередной власти политичнои карты леґітімаційнѣ до выбору пословъ. Тѣ карты леґітімаційнѣ мають мѣстити въ собѣ число порядкове дотычнои листы, мѣсце, день и годину замкненя выборôвъ, а що до выборцѣвъ бôльшои посѣлости такожь назвище и мѣсце замешканя управненого до выбору. (Впрочôмъ параґрафъ той въ дальшихъ уступахъ позôставъ незмѣненый)

§. 42. Безпосередно передъ розпочатємъ голосованя повинна комісія выборча переконати ся, що урна, призначена до вкиданя картокъ выборчихъ, есть порожна. Голосованє розпочинае ся тымъ, що члены комісіѣ выборчои вôддають свои карты голосованя, а вôдтакъ наступае вôдбиранє картъ голосованя вôдъ выборцѣвъ.

Артикулъ III.

По §. 52, додае ся слѣдуюча постанова якъ §. 52 a.:

§. 52 a. Въ мѣстахъ, котрѣ суть подѣленѣ на мѣскѣ округи выборчѣ, може власть политична вызначити кôлька льокальностей выборчихъ и придѣлити до нихъ выборцѣвъ пôсля азбучного порядку. Въ такôмъ случаю для каждои льокальности выборчои мае бути установлена окрема комісія выборча.

Артикулъ IV.

Законъ сей входить въ житє при розписаню найблизшихъ загальныхъ выборôвъ до Рады державнои.

Артикулъ V.

Выконанє сего закона поручаю Мому міністерству справъ внутрѣшныхъ.

Переглядъ полѣтичный.

Ситуація парляментарна доси не змѣнила ся, але зъ Вѣдня надходять вѣсти, котрѣ кажуть догадувати ся, що розвязанє Рады державнои есть вже недалеке. Нѣмецка лѣвиця находить ся въ критичнôмъ положеню; она постановила хвилево не переходити до

Лондонѣ есть теперь тôлько людей, що въ цѣлôй Галичинѣ, т. е. звышь шѣсть міліонôвъ) — отже тѣ часописи мають по всѣхъ столицяхъ на цѣлôмъ свѣтѣ и такожь по значнѣйшихъ мѣстахъ своихъ дописувателѣвъ, котрѣ мають платню бôльшу, якъ міністры, а за то що дня телеґрафомъ посылають новины до своихъ ґазетъ. Тысячѣ слôвъ йдуть що дня по дротѣ зъ Америки, Азіѣ, Австраліѣ и иншихъ краѣвъ. Що вчера дѣяло ся въ Америцѣ, то нинѣ знаемо вже н. пр. у Львовѣ, а завтра вже то по селахъ знають. Буває неразъ, що часописи анґлійскѣ по кôльканайцять тысячь франкôвъ платять одного дня за самѣ телеґрамы.

На пр. разъ славный Ґледстонъ надрукувавъ въ Америцѣ одну рѣчь. Довѣдала ся о тôмъ заздалегôдь ґазета Times и казала собѣ телеґрафомъ прислати цѣлу велику писанину Ґледстона. И стало ся такъ, що того самого дня, якъ въ Америцѣ то вышло зъ друку, надрукувавъ то само и Times въ Лондонѣ. Якій далекій свѣтъ Америка, а того самого дня все въ Лондонѣ знали. Правда, що за то заплативъ Times величезнѣ грошѣ.

Не лише въ Лондонѣ, але и на провінціи въ Анґліи есть кôлька часописей, знаныхъ на весь свѣтъ. Загаломъ про всѣ анґлійскѣ часописи кажуть, що они дуже добре и чесно веденѣ. Кожда зъ нихъ боронить интересôвъ краю, дбае о имя и добру славу свого народу, не запродує ся нѣкому и не выволѣкае на свѣтъ такихъ скандалôвъ зъ житя поодинокихъ особъ, якъ то люблять Французы.

Крôмъ щоденныхъ часописей занимають въ Анґліи почесне мѣсце и тыждневники, то значить такѣ бôльшѣ часописи, що выходять разъ на тыждень. И такъ тыждневникъ, що зве ся „Атенеумъ" скрôзь въ Анґліи знаный. Такожь выходять тамъ книжки и що мѣсяця. Такѣ мѣсячники мають по кôлька або й по кôльканайцять тысячь передплатникôвъ, але що то вже книжки, то они дорожшѣ. Такъ само широко розходять ся всякѣ книжки, особливо написанѣ славными письменниками. Щобы такѣ дорожшѣ книжки мôгъ собѣ каждый не купуючи прочитати, заведено въ Анґліѣ знаменито уладженѣ и вывѣнованѣ „вольнѣ читальнѣ", або сталѣ, або такѣ, що ихъ переносять. За маленьку оплату можна зъ нихъ выпозычати якѣ-будь книжки, лише розумѣе ся, прочитавши ихъ, треба звернути читальни. Творы славныхъ письменникôвъ прекрасно выданѣ, може собѣ каждый Англичанинъ купити, якъ то кажуть, за пôвъ дармо, бо то все такъ бувае, що чимъ бôльше люде що купують, тымъ оно робить ся дешевше.

Може буде вже досить того прикладу, бо й такъ уже чоловѣкови жаль серце стискае, що у насъ нема такого ладу, чи радше щось есть, але то такъ: що въ Англичанъ велике якъ гора, то въ насъ маленьке якъ зерно. Оттакъ то въ иншихъ народôвъ,

а якъ у насъ?

Чи такъ въ васъ, якъ у насъ морозы въ Петрôвку?—можна бы намъ на ладъ знанои спѣванки посмѣяти ся надъ самымъ собою. Бѣда у насъ — тай годѣ. Коли въ иншихъ лѣто, у насъ морозы въ Петрôвку.... Ще сто лѣтъ нема, якъ насъ Котляревскій навчивъ писати власною мовою та шанувати еѣ — то не було ще и часу коли доробити ся. Бо ту треба мати то въ тямцѣ: По чôмъ мы н. пр. пôзнаемо Нѣмцѣвъ? По тôмъ, що они теперь говорять и пишуть по нѣмецки. А якъ бы они зачали говорити и писати по французски, то они не були бы вже Нѣмцями, тôлько Французами. По чôмъ пôзнати Русинôвъ? Такожь по ихъ мовѣ — и коли бы мы Русины ту мову покинули, а иншу приймили, то перестали бы бути Русинами и тогды цѣлый свѣтъ сказавъ бы: Нема руского народу! Выходить зъ того таке, що коли мы хочемо бути Русинами и мати значѣнє въ свѣтѣ, то мусимо шанувати свою мову и боронити еѣ все и всюды. Мы народъ великій, бо насъ е звышь 20 міліонôвъ; мы занимаемо широкѣ землѣ вôдъ Сяну ажь по рѣку Донъ, на Украинѣ, въ Галичинѣ, въ Буковинѣ и въ пôвнôчнôй Угорщинѣ — всюды мы е и насъ скасувати оттакъ разъ-два не

опозицiѣ, але вже заповѣла єѣ. Коли она вôдкине розпорядженє выимкове, то спонукає розвязанє Рады державнои. Розбiйшлась вже навѣть чутка, але доси ще не потверджена, що намѣстники одержали приказъ, щобы поробили вже приготовленя до цѣлкомъ новыхъ выборôвъ.

Испаньска рада мiнiстерiяльна ухвалила предприняти енергiчнi кроки противъ мароканьскихъ Арабôвъ, котрi голосять святу вôйну. Испанiя постановила выслати до Марокко 10.000 войска. Мiнiстеръ справъ заграничныхъ мавъ вже навѣть повѣдомити о тôмъ интересованi державы европейскi.

До Лондону наспѣла вѣсть, що бразилiйскiй президентъ републики щезъ десь безъ вѣсти. Припускають, що вôнъ предвиджуючи свою судьбу спасъ ся бѣгствомъ.

Новинки.

Львôвъ дня 14 жовтня.

— **Именованя.** Мiнiстеръ справъ внутрѣшныхъ покликавъ Викторина Лоницкого начальника рахунко вого вôддѣлу краковского товариства обезпеченя у Львовѣ и д-ра Иос. Меруновича краєвого референта санiтарного на асесорôвъ, а Володим. Беляньского начальника выдѣлу краковского тов. обезпеченя у Львовѣ и дра Ил. Шрама на заступникôвъ асесорôвъ розъємного суду при заведеню обезпеченя робôтникôвъ вôдъ нещасныхъ случаѣвъ для Галичины и Буковины у Львовѣ. — Мiнiстерство торговлѣ именувало офiцiяловъ почтовыхъ: Генрика Мiлера Ранентали и Ивана Шарнагля почтовыми контрольорами, Фр. Рашка и Белю Грабара почтовыми касiєрами, а Фран. Гiльнерайнера почтовымъ контрольорамъ касы.

— **Конкурсы.** Окружна Рада шкôльна въ Стрыю розписує конкурсъ на посады учительскi: въ Ямѣльницы, Єленковатôмъ, Ходовичахъ, Рожанцѣ выжнôй и нижнôй, Опôрцы, Стинявѣ нижнôй, Тарнавцѣ, Тухли, Тухольцѣ, Жупаню, Головецку, Хащованю, Конюховѣ, Олексичахъ, Оравчику, Пôдгôрцяхъ, Трухановѣ, Завадовѣ, Фелiцiєнтали, Гутарѣ, Выжловѣ, Довгôмъ и Моршинѣ та на посады молодшихъ учителѣвъ и учительокъ: въ Стрыю, Демни, Дѣдушичахъ великихъ, Горнôмъ и Синевôдску выжнôмъ, вконци на посаду управителя 2-клясовои школы въ Демни. Подання треба вносити до 1 падолиста. — Дирекцiя почтъ розписує конкурсъ на посаду експедiєнта почтового въ Голыни повѣта калуского въ платнею 270 зр. Подання треба вносити до дня 23 жовтня.

— **До руского дѣвочого института у Львовѣ** пôдъ зарядомъ СС. Василiянокъ принятi дальше слѣдуючi панночки: До клясы VI-ои: Марiя Охримовичѣвна дочка посла зъ Дрогобича, Гiзеля Яримовичѣвна дочка ц. к. контрольора зъ Монастириськъ; до клясы V-ои: Кобринович Евгенiя дочка пароха зъ Жупаня, Богданна и Оленка Дзеровичѣвнi, дочка пароха зъ Топорова; до клясы IV ои; Кушнирôвна Олеся, дочка пароха зъ Иванкова и Оля Яримовичѣвна дочка контрольора зъ Монастириськъ. — Всѣхъ панночокъ єсть въ институтѣ 32. Свѣдчить се о зростѣ того института, бо вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ не було такъ поважного числа панночокъ якъ сего року. — О скôлько намъ вѣдомо, докладає зарядъ всѣхъ старань, щобы мôгъ вôдповѣсти вповнѣ всѣмъ зобовязанямъ. Щасть Боже до дальшого хорошого розвою того поки що у Львовѣ одинокого руского института для дѣвчатъ.

— **Важне для родичѣвъ.** Зарядъ руского института дѣвочого у Львовѣ (ул. Зибликевича ч. 24), подає до ласкавои вѣдомости П. Т. Родичѣвъ, що зъ днемъ 1 падолиста буде мôгъ приймити на удержанє 6 панночокъ котрi не ходили бы до школы, лише учили ся дома шитя, крою, танцѣвъ, руского языка и исторiи Тая наука тревала бы 3–4 мѣсяцѣвъ. Зголошеня приймає повысшiй зарядъ до дня 25 жовтня. — Причина, за для котрои зарядъ на тоє рѣшивъ ся, єсть желанє многихъ родичѣвъ, заявлене вторôмъ зарядови, що радi бы свои панночки на кôлька мѣсяцѣвъ для науки кроєвъ и танцѣвъ десь у Львовѣ примѣстити. Желаню тому вдоволяє зарядъ повысшимъ оголошенемъ.

— **Нова дирекцiя полицiѣ** буде отворена въ короткôмъ часѣ въ Перемышли зъ вôддѣломъ войсковои полицiѣ, зложеної зъ однои компанiѣ вояковъ въ силѣ 60 людей зъ капiтаномъ. Въ складъ персоналу дирекцiѣ войдуть: одинъ директоръ въ ранѣ полицiйного радника, два старшi комiсарѣ, два комiсарѣ, три концепiсты, одинъ концептовый практикантъ и 16 урядникôвъ манiпуляцiйныхъ.

— **Въ справѣ будовы руского театру.** Вôдъ часу, якъ уконституовавъ ся комiтетъ до збираня складокъ на будову руского театру вплываютъ безперестанно датки, то бôльшi то дрôбнѣйшi, после обставинъ. Єсть то доказъ живучого народного почутя и патрiотизму, єсть то запорука краснои нашои будучности. Въ тыхъ складкахъ беруть живый удѣлъ нашi дамы, панѣ и панночки, за що прилюдно складаємо имъ сердечну подяку. Отъ и симъ разомъ прислала вп. панѣ Кречковска 18 зр., котрi зôбрала на весѣлю у Свидовôй. Зложили-жь тоту квоту ви: п. Яропа 5 зр., п. Ярема 5 зр., Кречковска 2 зр., о. Кречковскiй 1 зр., п. Бережаньскiй 1 зр., п. Крушиньскiй 1 зр., о. Матковскiй 1 зр., п. Сосенко 1 зр., п. Горбачевскiй 1 зр. разомъ 18 зр. — Дальше прислалъ о. Юл Гладиловичъ зъ Болеховичъ складку зôбрану въ куповôвъ въ квоту 10 зр. 70 кр. и просить о присланє ще однои жовтои книжочки. Зъ нами Богъ! — *Василь Ильницкiй.*

— **Въ Копичинцяхъ** дня 5 жовтня вôдбувъ ся вокальный вечерокъ зъ танцями на дохôдъ фонду будовы руского театру. Вечерокъ выпавъ къ задоволеню гостей а певно й пп. инiцiяторôвъ о. Винницкого и судьѣ Шанковского, котрi въ выдѣлѣ касинового товариства „Читальня“ поставили внесенє, щобы устроити той вечерокъ. У вечерку взяли участь и тамешнi Поляки, а продукцiѣ були мѣшанi: рускi и польскi. Шевченкову „Причинну“ деклямувала панна М. Т. зъ чувствомъ и зрозумѣнемъ поета, а на фортепянѣ вôдограла панна Виль, дуже гарно „короля Ироля“. Хоры були добрi и забава танцями пшла охочо. Пп. инiцiяторамъ и аранжерамъ вечерка належить ся щира подяка.

— **Рôчнi зборы членôвъ института им. Оссолиньскихъ** вôдбули ся дня 12 с. м. при участи численнои добôрнои публики, мѣжь котрою бачили мы и кôлькохъ видънѣйшихъ Русинôвъ. Справоздавець о руху и станѣ сеи институцiѣ згадавъ також теплыми словами, що й рускi товариства та выдавництва засилають заведенє им. Оссолиньскихъ своими выданями и газетами. Зъ наведеного справоздання довѣдались мы, що заведенє находить ся въ повнôмъ розцвѣтѣ, о чôмъ переконують слѣдуючi цифры: Инвентарь печатаныхъ дѣлъ дôйшовъ до 92.076; атлясôвъ и мапъ 1881; образôвъ и картинъ 886+25.511; рукописей 3578; автографôвъ 3578; музеалiйвъ 2137 и т. д. — Зъ бiблiотеки взагалѣ користало 14.000 особъ. Доходы выносили 45.806 зр. а розходы 45.447 зр. — Маєтокъ заведеня въ недвижимостяхъ, въ записахъ, въ збôркахъ науковыхъ, въ накладахъ, въ готôвцѣ и паперахъ обчисленый на 780.721 зр.

— **Холєра.** Дня 11 жовтня було хорыхъ на холєру 52; дня 12 жовтня прибуло хорыхъ 6, выздоровѣло 3, померло 4; отже лѣчить ся 51. Стверджено холєру въ Корничи и Семакôвцяхъ въ пов. коломыйскôмъ, въ Демни коло Сколього и въ Старôмъ мѣстѣ. Въ повѣтахъ надвôрняньскôмъ, коломыйскôмъ и калускôмъ дня 12 с. м. нѣхто не захорувавъ. — Разомъ вôдъ початку выбуху холєры ажь по день 10 сего мѣсяця було въ Галичинѣ 998 выпадкôвъ холєры. Але въ тôмъ числѣ не мѣстять ся також подозрѣнi выпадки, въ котрыхъ не стверджено доси холєричныхъ бацилѣвъ. Зъ тыхъ 993 хорыхъ померло 558 то значить 59 проц. Заведужаня були въ 101 громадахъ 28 политичныхъ повѣтôвъ и въ мѣстѣ Краковѣ. Въ 19 повѣтахъ и въ Краковѣ зарава вже выгасла. Послѣдными тыжднями вже не можна було замѣтити значного приросту хорыхъ въ дняхъ посвяточныхъ и понедѣльныхъ. Натомѣсть показало ся послѣдными часами, що за богато дѣтей хорує на холєру. На Угорщинѣ, въ Боснiи, въ Россiи, въ Италiи холєра все ще забирає численнi жертвы.

Телеграмы.

Будапештъ 14 жовтня. Въ редакцiи Pesti-Naplo вôдбула ся двократна ревiзiя; шукано за манускриптами вôдносячими ся до оголошеня урядовыхъ актôвъ. Позаякъ редакторъ не хотѣвъ выдати паперôвъ, то ужити силы и поотвирано всѣ бюрка и столи, все перешукано, але манускриптôвъ не знайдено.

Тулонъ 14 жовтня. Вчера въ полудне прибула тутъ россiйска ескадра а Французы повитали єѣ зъ нечуванымъ ентузiязмомъ. Залога россiйска вôдповѣдала окликами въ честь Францiѣ. Адмирала Авелана повитавъ мiнiстеръ въ имени президента. Авеланъ вôдповѣдаючи мiнiстрови сказавъ, що за таке величаве принятє буде вдячна Францiи не лишь ескадра россiйска але й цѣла Россiя. Пôдчасъ повитаня музика французска грала имнъ россiйскiй.

Копенгага 14 жовтня. Царь, царевичь и вел. кн. Михаилъ удали ся вчера по полудни на корабель французскiй „Ислi“ и перебули тамъ пôвъ годины.

За редакцiю вôдповѣдає Адамъ Креховецкiй

вдасть ся. А московскiй царь мыслить, що єму то вдасть ся. Злi дорадники намовили єго въ роцѣ 1876 и вôнъ заказавъ по нашому писати важнѣйщi книжки, заказавъ газеты по нашому выдавати и нашому театрови грати на своѣй земли — тôлько позволивъ отъ такъ деяку дрôбничку по нашому выдрукувати, абы свѣтъ не кричавъ, що, мовлявъ, диви ся, якiй злый чоловѣкъ, не хоче дати другому жити. Чогожь московскому цареви забагає ся? Хоче, абы нашi браты на Украинѣ всѣ покинули свою мову, а зачали балакати по московски. Ба, але то забагає ся чоловѣкови неодно, а прийде ся зробити, не дашь рады. То собѣ треба тôлько помыслити, кôлько то часу мине, щобы двайцять мiлiонôвъ людей забуло по своему говорити та навчило ся по московски. Та й то дивно, по що московскому цареви ще й насъ, коли вôнъ має своихъ Москалѣвъ досить богато. Не радше бы то дати й намъ жити, мовлявъ, не роби другому того, що тобѣ не мило? Отже нѣ, не хоче, мыслить, що насъ поробить всѣхъ Москалями. Але чей то такъ все не буде, прийдуть люде до розуму, дадуть намъ волю и тодѣ украиньскi Русины будуть вчити ся, писати и читати по своему и свои книжки та газеты друкувати. А до того часу насъ Москалями не пороблять — то не такъ легко. Вже й теперь розумнi люде инакше радять россiйскому цареви, чого найлучшимъ доказомъ отъ хочь бы то, що написавъ „Русскiй Архивъ“, а що мы недавно подали такожь для нашихъ читателѣвъ.

Що зъ нами буде, не бôймо ся, не загинемо — але теперь въ Россiи таки намъ круто. Нема що й казати, тамъ заткали намъ уста, а якъ хто хоче обôзвати ся, то єго заразъ въ тюрму. И якъ бы такъ не Австрiя, де насъ є кôлька мiлiонôвъ и де мы, дякувати ласкавому Монарсѣ, можемо по своему писати и друкувати, то мало бы слѣду зъ насъ було. Помалу й свѣтъ може забувъ бы, що є якiсь Русины. А такъ, якъ той каже, пальцемъ жерела не заткаешь, а хочь заткаешь та забєшь єго и скалою въ однôмъ мѣсци, то оно выбухне въ другôмъ тай ще тобѣ збôже на помети залле; радше зроби для него добре корыто, най собѣ плыне, такъ оно радше поможе, якъ пошкодить. Такъ то и зъ нами. Не вôльно намъ въ Украинѣ обзывати ся, за то вôльно намъ въ Австрiи — и справдѣ, ту даємо мы доказъ, що мы живемо, що мы щось значимо и маємо чимъ похвалити ся: Росте у насъ гарна лiтература, маємо щирыхъ письменникôвъ, що житє свое покладають, абы тôлько щось гарного для народу написати, є у насъ люде, що за свою мову и свôй нарôдъ крови зъ пôдъ серця не жалували бы, то нема нѣякои обавы о нашу будучнину.

(Дальше буде.)

Ґ. Найдлінґеръ

Зінґера оригінальни машины до шитя суть взôрцеви що-до конструкціѣ, нейлекши до роботы, шиють дуже гарно, зъ найбôльшою точностію всяку матерію и всякою ниткою; заосмотрени суть найдоскональшими прирядами, а неперевысшими суть що-до тривкости и своеѣ здатности; тому то найрадше и найбôльше уживають тыхъ машинъ

до ужитку домашного и промыслового.

Найновѣйшій вынахôдъ Зінґера и Сп. то высокораменна т. зв.

Вібратінґъ Шутле машина до шитя

показалась, такъ якъ и всѣ дотеперѣшни выробы тои фабрики, дуже практичною. Она вызначаєсь такъ само легкостію въ орудуваню нею а гарнымъ выглядомъ. Оригінальна Зінґерова машина до шитя то найцѣннѣйшій приряд въ домашнôмъ господарствѣ.

Львôвъ ринокъ 9. 16

Філія: Чернôвцѣ улиця Паньска 18.

ОГОЛОШЕНЄ.

ЗАГАЛЬНИ ЗБОРЫ

членôвъ „**Народнои Торговлѣ**", общества зарегистрованого зъ ограниченою порукою, за рôкъ адміністраційный 1892/93 вôдбудуть ся дня 2 н. с. падолиста 1893 р. о 9 годинѣ рано въ великôй сали „Народного дому".

ПОРЯДОКЪ ДНЕВНЫЙ:

1. Отворенє зборôвъ предсѣдателемъ Совѣта зъ нагоды десятьлѣтныхъ роковинъ заснованя товариства;
2. Справозданє Совѣта управляючого;
3. Справозданє и внесенє головного комітету контрольного (§§. 34 и 46 стат.);
4. Доповняючій выбôръ трохъ членôвъ Совѣта управляючого;
5. Означенє высоты марки презенційнои для членôвъ Совѣта управляючого 1893/4 р.
6. Выбôръ головного комітету контрольного на рôкъ адміністр. 1893/4;
7. Внесеня членôвъ.

Яко леґітимація для членôвъ служить ихъ книжочка удѣлова. — Члены, выповѣвши свои удѣлы, не мають права голосу.

Львôвъ 6 н. с. жовтня 1893.

Вôдъ Совѣта управляючого „Народнои Торговлѣ":

Евгеній Дудкевичъ — предсѣдатель Совѣта.
Дръ Кость Левицкій — членъ Совѣта.

Увага: Білянсъ и справозданє Совѣта выложени будуть вôдъ 16 жовтня въ всѣхъ складахъ и канцеляріи дирекціи Товариства. На жаданє высылає ся такожъ почтою. 108

Передпослѣдный тыждень | **Передпослѣдный тыждень**

Льо ы зъ Инсбрука по **50 кр.**

Головна выграна

50.000 злр. а. в.

99 Льосы поручають:

Кіцъ и Штофъ, Товариство банкове Шеленберґъ и Крейзеръ М. Йонашь.

1500 коцôвъ на конѣ

невзвычайно грубыхъ, мôцныхъ, теплыхъ, майже не до з..ищеня, 190 цм. довгихъ, 130 цм. широкихъ, обнятыхъ зъ масы конкурсовои, єсть до проданя по дуже низькихъ цѣнахъ и даю вôдъ нинѣ, доки запасъ выстарчить 111

1 пара = 2 штуки
коцôвъ на конѣ
темносѣрыхъ зъ рôжнобарвнымъ величавымъ берегомъ лише
за 3 злр.

1 штука
англ коцъ фіякерскій
зъ жовтымъ волосомъ, зъ рôжнобарвнымъ широкимъ берегомъ
лише **за 3 злр.**

Тоуи коцы, котрѝ можуть служити такожь яко колдры, коштували передь тымъ бôльше якъ два разы тôлько. Позаякъ запасъ єсть малый, а замовленя вплывають громадно, нехай кождый поспѣшає, хто хоче дешево купити собѣ добрѝ коцы. Замовленя выконує ся лише за послѣплатою або за попереднымъ присланемъ готôвки,

Адресовати треба: **MORITZ APFEL. Wien I Fleischmakt 12/Nc.**

Лише 4·60 зр.

Зимове пальто зъ льоденъ, зъ мôцного, грубого льоденъ, майже не до знищеня, зъ теплою грубою пôдшевкою, пôсля найновѣйшои моды, сильно и добре зроблене, въ ковнѣремъ до выкладаня и огрѣвачами рукъ, въ кольорахъ: брунатнôмъ и сѣрôмъ, однобарвнôмъ Пальтоты тѝ суть задивляючо дешеви, продають ся въ великôй скôлькости и нѣхто не повиненъ занехати замовити собѣ Яко мѣру треба подати докладно обводъ въ грудяхъ и довготу рамен. Єсть до проданя такожь кôлька тысячь паръ **зимовыхъ мужескихъ споденъ,** грубыхъ мôцныхъ, теплыхъ, добре зробленыхъ, по кольосально низькôй цѣнѣ. Лише 2 40 з. за пару. Высылає ся за послѣплатою. 112

Адресъ: Apfel's Kleidermagasin, Wien I. Fleischmarkt 12/NC.

Аптику и складъ

всякихъ матеріяловъ аптичныхъ

ПЕТРА МІКОЛЯША

у Львовѣ

перенесено зъ нинѣшнымъ днемъ наново до новои власнои каменицѣ при улици Коперника 1.

Необходимою для кождого господарства єсть 5

Кнайпъ Катрайнера

солодова кава

зô смакомъ кавы въ зеренцяхъ.

Дає она тоту неврôвнану користь, що шкôдливого спожитя чистои або сурогатами перемѣшанои кавы въ зеренцяхъ уникнути можна, та приладити собѣ далеко **смачнѣйшу**, а притôмъ **здоровшу** и **поживнѣйшу** каву. — **Знаменита яко дотокъ до кавы въ зеренцяхъ.**

Поручає ся дуже женщинамъ, дѣтямъ и хорымъ.

Наслѣдованя осторожно уникати.

Всюды до набутя. — ½ кільо 25 кр.

Не жартъ

анѣ обмана, але чиста свята правда

Лишь 3 злр. 50 кр.

Кишонковый годинникъ-Remontoir

зъ ґваранціею, дуже добрый и докладно идучій, зъ вскавôвкою на секунды, въ найлѣпшôй красно оздобнôй нікльовôй копертѣ, котрый заступає всякій иншій срѣбный и золотый годинникъ. Кождый, хто замовляє такій годинникъ, одержує зъ годинникомъ

слѣдуючи предметы даромъ

1 прегарный ланцушокъ до годинника, 1 чудна привѣска, 1 перстень зъ камѣнями, 1 пару красныхъ кульчикôвъ, 1 красный сцизоричокъ зъ выклювачемъ. — **Нѣхто нехай не сумнѣває ся,** бо повтаряю, що то не є жартъ або обмана, але чиста свята правда, и звертаю кождому грошѣ, кого-бы тѝ годинники невдоволили. Кождый проте нехай поспѣшає, якъ довго малый засôбъ выстарчить, и замовляє тотѝ знаменитѝ годинники. Посылка вôдбуває ся за послѣплатою черезъ

Apfel's Taschen-Uhren-Versendung,
Wien, Stadt, Wolfengasse 1/N. 110

Бюро оголошень и дневникôвъ

приймає

ОГОЛОШЕНЯ

до всѣхъ дневникôвъ

по цѣнахъ оригінальныхъ.

До

Народнои Часописи, Ґазеты Львôвскои и „Przegląd-y"

може лише се бюро анонсы приймати.

Поручає ся

торговлю винъ ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львовѣ. 9

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.